

СЕКЦІЯ 6.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗНАННЯ В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Брещайко А.Ю.

*студенка II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: старший викладач кафедри психології
та соціальної роботи, старший лаборант ТНЕУ
Підгурська М. В.*

МОРАЛЬНА СВІДОМІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Проблема морального становлення особистості є предметом дослідження ряду науковців. Зокрема, прогресивні погляди на морально-духовне становлення особистості знайшли своє відображення у працях видатних педагогів – М.О. Бердяєв, П.П. Блонський, Л.І. Божович, В.І. Вернадський, Л.Ю. Гордін, А. Ейнштейн, Г. Є. Зелеський, А. Печчі, В.В. Рудик, Ж.П. Сартр, І.М. Швейцар та ін. Проблема моральності привернула до себе увагу цілого ряду психологів І.Д. Бех, Л. С. Виготський, В.К. Демиденко, О.М. Леонтьєв, С.Л. Рубінштейн[1].

Свідомість як унікальна здатність людини, включаючи її форми, завжди була об'єктом дослідження філософів, соціологів, психологів, педагогів. Складність та багатогранність даного поняття визначає взаємодоповнюючі підходи до дослідження. Філософсько-гносеологічний підхід розглядає відображальну природу свідомості, специфіку її суб'єкта та об'єкта, змісту та форм прояву, структури та функцій. Безпосередньо цим питанням присвячені наукові дослідження Є.Г. Карташова, В.М. Рамішвілі, Л.М. Скворцової, Є.В. Чернової та інші[1].

Моральна свідомість – складний, суперечливий феномен духовної культури, що має свої рівні, форми, структуру[2]. Під моральною свідомістю соціального працівника варто розуміти ідеальне віддзеркалення і регулювання власне моральних відносин у сфері соціальної роботи.

Соціальна робота – це вид професійної діяльності, у якій на перший план виходять особисті якості фахівця, які визначають рівень ефективності роботи, а професійні знання і навички сприяють роботі фахівця.

Людині, не готовій працювати в даній професії буде морально складно. Але якщо людина вибрала цю професію абсолютно усвідомлено, де основою для вибору було покликання, то не дивлячись на всі труднощі, робота принесе користь людині яка працює, і всьому суспільству.

Моральність, в даному випадку, є фундаментом для становлення особистісних якостей соціального працівника. Адже тільки високomorальна

людина в змозі адекватно зрозуміти проблеми іншої людини та надати необхідну допомогу. Моральність розкривається в таких поняттях як добро і справедливість.

Моральна свідомість соціального працівника складається з трьох компонентів: моральні знання, моральні переконання і моральна потреба.

Моральні знання соціальні працівники отримують в середніх спеціальних та вищих навчальних закладах, а також на курсах підвищення кваліфікації. Там вони опановують базою знань про етику і мораль роботи в соціальній сфері, яка допомагає їм краще розуміти суспільні проблеми та труднощі. На даному рівні соціальний працівник зіставляє отримані професійні знання про моральність з особистими нормами, формує власну моральну позицію, а також виробляє моральні навички поведінки в професійній діяльності.

База знань, етична підготовка фахівців соціальної роботи необхідна, інакше, маючи лише практичну діяльність, фахівець буде вирішувати поставлені завдання, ґрунтуючись лише на власному розумінні моральних вчинків і на суспільні цінності. А в даному випадку можливі розбіжності особистих і професійних моральних установок.

Разом з тим, існують і такі складності в професійній діяльності соціального працівника, як ігнорування моральних знань на практиці. Тобто, теоретично знаючи норми професійної моралі, працівник не застосовує їх на практиці. Слід зауважити, що тільки людина, яка постійно займається саморозвитком, підвищує свій рівень моральної культури на постійній основі здатний органічно застосовувати свої моральні знання в роботі.

Моральні переконання - це система поглядів фахівця соціальної роботи на норми моралі. Така система формується на основі життєвої та професійної діяльності. Соціальний працівник розглядає власні моральні переконання, в даному випадку, як єдино вірних і складають основу його професійної діяльності. Так само як і моральні знання, моральні переконання носять відносно самостійний характер, оскільки соціальний працівник, в силу різних обставин, надходить відповідно до особистих переконань.

Найвищим рівнем моральної свідомості соціального працівника є моральна потреба. Дотримуючись норм моралі, соціальний працівник організовує свою поведінку і діяльність так, що дані норми моралі переростають не просто в дотримання моральних вимог, а в потребу чинити саме таким чином. Відбувається постійне прагнення фахівця з соціальної роботи навмисно і безкорисливо виконувати свою роботу, дотримуючись вимог. Чим вище характер моральних потреб, тим вище рівень моральних якостей професіонала.

Поведінка і професійна діяльність професіонала, зумовлена його моральною потребою, як правило, не залежить від ситуативних випадковостей і відрізняється прагненням до гуманізму, поваги, добра і справедливості.

Моральну свідомість має складну структуру. Формування моральної свідомості є формування етично зрілого фахівця із соціальної роботи. У процесі професійної та у повсякденному житті соціальний працівник повинен орієнтуватися на моральні та ціннісні установки-основи його особистості. В цьому і полягає значущість професійного відбору та професійної підготовки фахівців з соціальної роботи. Наявність саме таких фахівців створює передумови для формування моральності в суспільстві на основі етичних цінностей.

Отже, моральна свідомість соціального працівника визначається певними моральними та душевними якостями соціального працівника. Її формування відбувається шляхом засвоєння духовних цінностей суспільства та професії, перетворення у процесі діяльності в переконання і потреби. Наявність відповідної моральної поведінки та моральних якостей сприяють підвищенню рівня суспільної моральності і, таким чином, вирішенню ряду соціальних проблем. Першочерговою характеристикою особистості соціального працівника є ступінь моральності, яка проявляється в його моральній поведінці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Авраменко Л. Формування моральної свідомості особистості як психолого-педагогічна проблема / Л.Авраменко // Педагогічний альманах. - м. Ніжин. - Вип. 1. - С. 6 – 10.
2. Кульчицький В.Й. Роль виховання у формуванні моральної свідомості особистості / В.Й. Кульчицький // Науковий вісник Ужгородського національного університету. - Тернопіль. - 2015. - С. 35-39.

Бригадир М.Б.

*к. психол. н., доцент кафедри
психології та соціальної роботи
Тернопільського національного
економічного університету*

Домша Є.

*студентка групи СР-31
юридичного факультету ТНЕУ*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ЇХ ЗМІСТОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Соціальна робота як сфера професійної діяльності є однією із соціальних інституцій, тому природно її діяльність має бути регламентована відповідними нормативно-правовими актами. Правові основи діяльності визначають організаційно-управлінські та структурно-функціональні особливості надання системи соціальних послуг населенню.

Досліджуючи та аналізуючи питання правового забезпечення соціальної сфери, нами виокремлено декілька рівнів регламентування законодавчих актів: міжнародний, державний, територіальний.

На міжнародному рівні приймаються законодавчі акти, які мають рекомендаційний характер, їх прийняття державою засвідчує про демократичність, зрілість та соціальність країни. Сюди належать декларації, пакти, резолюції, пакти та ін.: Загальна декларація прав людини, прийнята ООН 10 грудня 1948 р. [1]; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, схвалений ООН 16 грудня 1966 р. [2]; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, був схвалений Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. [3]; у 1983 р. Рада